

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun a thrwy gynhadledd fideo, Dydd Gwener, 1 Mawrth 2024 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Aelodau Annibynnol Julia Hughes (Cadeirydd), Samuel Jones, Anne Mellor (Is-Gadeirydd) a Peter Lamb ynghyd â'r Cynghorydd Bobby Feeley.

HEFYD YN BRESENNOL

Swyddog Monitro (GW), Gweinyddwyr Pwyllgor (SW Host) (RhTJ)

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Gordon Hughes.

Rhodddwyd gwybod i'r pwyllgor nad oedd y Cynghorydd Hugh Irving bellach yn aelod o'r pwyllgor, ac y byddai penderfyniad yn cael ei wneud yn y Cyngor Blyneddol ym mis Mai i gymryd ei le.

Derbyniwyd ymddiheuriadau hefyd gan y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Cyfreithiwr dan Hyfforddiant.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Holodd y cadeirydd, Julia Hughes, a fyddai angen iddi godi diddordeb yn eitem 5 ar yr agenda gan ei bod yn aelod o bwyllgor safonau Cyngor Sir y Fflint. Dywedodd y swyddogion monitro fod y mater yn fater o ddiddordeb personol ac nid oedd yn rhagfarnu.

3 MATERION BRYN FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Dim.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 8 Rhagfyr.

Cywirdeb -

- Ni chodwyd unrhyw bwyntiau cywirdeb.

Materion yn Codi -

- Tudalen 8 – Cododd y pwyllgor y cyfarfod blyneddol gyda'r cynghorau tref, dinas a chymuned, a drefnwyd. Eglurodd y swyddog monitro fod y mater

wedi'i drafod gyda'r Tîm Gweithredol Corfforaethol, a bod y mater yn gymhleth oherwydd y cyfyngiadau ariannol yr oedd y Cyngor yn eu hwynebu. Roedd yn anodd ychwanegu mwy o waith gan fod toriadau yn cael eu ceisio. Wrth ymateb i'r materion hynny a godwyd, bu'r pwyllgor yn trafod gwahodd cynghorau tref, dinas, a chymuned i bwyllgor safonau presennol ag agenda ysgafnach a chael cyfarfod tebyg i fforwm i drafod unrhyw bryderon a godwyd.

- Tudalen 8 – Roedd cofnodion y fforwm safonau cenedlaethol o fis Mehefin wedi'u dosbarthu; fodd bynnag, nid oedd cofnodion mis Ionawr wedi'u dosbarthu eto.
- Tudalen 8 – y Cydbwyllgor Corfforaethol, nid oedd y swyddogion monitro wedi derbyn unrhyw beth ond y byddent yn cylchredeg unrhyw wybodaeth unwaith y byddai wedi ei dderbyn gan Wynedd, sy'n arwain ar y mater.
- Tudalen 9/10 – cytunodd y pwyllgor y byddai'n fuddiol i'r mater gael ei gylchredeg mor aml â phosibl, yn enwedig i arweinwyr grwpiau; credai'r pwyllgor y byddai cylchrediad y papur o fudd i bawb.
- Tudalen 10 – holodd yr aelodau a oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud i aelodau ymuno â chyfarfodydd o bell o'u car; hysbysodd y swyddog monitro bod rheolwr y Gwasanaethau Democraidd wedi ffurfio gweithgor i drafod sut y cynhelir cyfarfodydd, ac y byddai'r mater yn cael ei drafod ymhellach yng nghyfarfod nesaf y Gwasanaethau Democraidd ar 22/03/24.
- Mae tudalen 11 yn cyfeirio at adborth cyffredinol gyda phresenoldeb mewn cyfarfodydd. Er hynny, eglurodd y swyddog monitro y byddai adborth cyffredinol yn cael ei ddosbarthu'n chwarterol i Gynghorau Tref, Dinas a Chymuned, ac y byddai aelodau'r pwyllgor safonau yn cael eu cynnwys yn y negeseuon e-bost hynny.
- Tudalen 13 - Adroddiad Blynyddol Safonau: hysbyswyd yr aelodau nad oedd y pwyntiau gweithredu a godwyd wedi'u cwblhau oherwydd y straen ar gynhwysedd o fewn y tîm. Teimlai'r Swyddog Monitro nad oedd ffurf y flwyddyn galendr o adrodd yn gweddu orau i'r pwyllgor ac y byddai adroddiad blwyddyn ddinesig yn gweithio'n well; cytunodd y pwyllgor â'r datganiadau a gobeithio y byddai'r adroddiad drafft yn cael ei adrodd i'r pwyllgor ym mis Mehefin ac yna'n mynd i gyfarfod y Cyngor ym mis Gorffennaf
- Tudalen 14 – Codwyd taflenni cadeirio, ac os oedd unrhyw wybodaeth bellach, byddai'r Swyddog Monitro yn edrych i mewn i'r mater ac yn rhoi diweddariad yn y cyfarfod nesaf.

PENDERFYNWYD: yn amodol ar yr uchod, derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 8 Rhagfyr 2023 fel cofnod cywir o'r trafodion.

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad Ein Canfyddiadau Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC): Ein Canfyddiadau (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) i'r Aelodau; diolchodd ef a'r cadeirydd i Elinor Cartwright, Cyfreithiwr dan Hyfforddiant, am gynhyrchu'r adroddiad, na allai fod yn bresennol yn y cyfarfod.

Roedd yr adroddiad yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 9 Awst 2023 a 15 Chwefror 2024. Roedd yr adran 'Ein Canfyddiadau' ar wefan yr Ombwdsmon yn cynnwys crynodeb o'r achosion hynny yn ymwneud â chwynion Cod Ymddygiad yr oedd yr Ombwdsmon wedi ymchwilio iddynt. Roedd deuddeg achos, ac ni chymerwyd unrhyw gamau pellach naw ohonynt, cyfeiriwyd dau at y Pwyllgor Safonau perthnasol, ac roedd un wedi'i gyfeirio at Banel Dyfarnu Cymru. Nid oedd yr un o'r materion yn ymwneud â Sir Ddinbych.

Eglurodd y swyddog monitro ei bod yn ymddangos bod gan yr Ombwdsmon agwedd synhwyrol tuag at y mater er mwyn caniatáu i'r rhai a dorrodd i ymddiheuro am y materion a achoswyd ac ymateb i'r ymholiad yn ymwneud ag aildroseddu; credai'r Swyddog Monitro y byddai'r Ombwdsmon wedyn yn cymryd agwedd arall i ddelio â'r sefyllfa.

Gan ymateb i gwynion lefel is a godwyd gan y Pwyllgor Safonau ac a oedd y wybodaeth wedi'i chofnodi, eglurodd y swyddog monitro fod yr holl wybodaeth yn cael ei storio. Roedd gan yr Ombwdsmon gof corfforaethol rhagorol gyda chwynion.

Trafododd y Pwyllgor y canlynol ymhellach –

Cyfeiriodd Peter Lamb at y gŵyn gyntaf yn yr atodiad. Amlygodd sut y byddai'r mater yn achosi trallod. Unwaith y byddai'r sylwadau wedi'u gwneud ac na fyddai'r ymddiheuriad yn lliniaru'r hyn a nodwyd, roedd angen hyfforddiant pellach i sicrhau bod angen i bobl mewn swyddi awdurdodol sylweddoli'r pwysau y gallai eu geiriau ei ysgwyddo. Dywedodd y Swyddog Monitro nad oedd yr hyn a ddywedwyd yn flaenorol ar rai achlysuron wedi bod yn torri'r cod ymddygiad ond y gall dramgwyddo neu elyniaethu materion, a bod y materion hyn fel arfer yn cael eu trin gan y grwpiau gwleidyddol ar gyfer yr awdurdodau yr effeithir arnynt; nid yw'r ombwdsmon fel arfer yn delio â'r materion oherwydd materion adnoddau.

Ynglŷn â chyfryngau cymdeithasol, dywedodd y MO y byddai angen i aelodau fabwysiadu agwedd synhwyrol gyda'r cyfryngau cymdeithasol; fodd bynnag, nodwyd bod y cyfryngau cymdeithasol yn gymhleth gan fod aelodau'r cyhoedd yn gallu dweud yr hyn yr oeddent ei eisiau am aelodau etholedig heb fawr ddim ôl-effeithiau.

Roedd y pwyllgor yn ymwneud â chyfryngau cymdeithasol yn gyffredinol ac roedd am sicrhau bod aelodau'n cael naill ai hyfforddiant neu loywi ar unrhyw hyfforddiant a weithredwyd eisoes. Dywedodd y MO y gellid lansio dogfen newydd ynghylch cyfryngau cymdeithasol, a byddai'n codi'r mater gyda'r pennaeth gwasanaeth perthnasol. Gallai annog Gweithdy'r Cyngor i'r holl aelodau i sicrhau eu bod wedi'u hyfforddi ar foesau cyfryngau cymdeithasol, ochr yn ochr â chanllawiau'n cael eu hanfon at arweinwyr grwpiau i'w lledaenu ymhlith eu grwpiau gwleidyddol. Teimlai rhai o aelodau'r pwyllgor y gellid anghofio unrhyw hyfforddiant ac anogwyd gwybodaeth gyson i'w chylchredeg i aelodau drwy fwletin; dywedodd y MO y

byddai'r bwletin yn ormod o adnoddau, ac roedd y Cyngor ar hyn o bryd yn lleihau gwasanaethau.

Holwyd y Swyddog Monitro a oedd cynghorwyr tref, dinas a chymuned wedi derbyn hyfforddiant cod ymddygiad. Eglurodd y Swyddog Monitro nad oedden nhw'n orfodol i gynghorwyr tref, dinas a chymuned ond eu bod yn cael cynnig hyfforddiant a'u hannog i fynychu unrhyw gyrsiau. Roedd yr hyfforddiant, fodd bynnag, yn orfodol i Gynghorwyr Sir.

Ar ôl trafodaeth, roedd -

PENDERFYNWYD: bod -

1. Mae arweinwyr grwpiau yn derbyn arweiniad cyfryngau cymdeithasol i'w ddsbarthu ymhlith eu grwpiau gwleidyddol.
2. Ombwdsmon gwasanaethau cyhoeddus Cymru - Bydd adroddiad 'Ein canfyddiadau' hefyd yn cael ei ddsbarthu i arweinwyr grwpiau.
3. Mae'r Swyddog Monitro yn ysgrifennu at Gynghorau Tref, Dinas a Chymuned ynghylch dyddiadau hyfforddi perthnasol.

6 MEWN CYFARFODYDD

Cyn i aelodau adrodd ar eu presenoldeb mewn cyfarfodydd, codwyd yr ymholiad pryd y byddai dyraniad y cyfarfodydd y gallent fod yn bresennol yn cael ei ailosod. Credai'r swyddog monitro (MO) y byddai'r mater yn cael ei ailosod gyda'r flwyddyn ariannol newydd; fodd bynnag, byddai'n gwirio gyda'r rheolwr gwasanaethau democrataidd i weld a oedd hynny'n gywir.

Adroddodd yr aelodau ar eu presenoldeb yn y cyfarfod fel a ganlyn -

- Adroddodd yr Aelod Annibynnol Anne Mellor ar gyfarfod Cyngor Tref Corwen (10/01/24). Cyn y cyfarfod, hysbysodd yr aelod annibynnol ei bod wedi pori gwefan y cyngor tref, a oedd yn hawdd ei llywio i ddod o hyd i'r wybodaeth berthnasol. Fodd bynnag, roedd y wefan yn waith ar y gweill. Cadeiriwyd y cyfarfod yn broffesiynol ac yn ddiraffferth; anfonwyd ymddiheuriadau gan bedwar aelod o'r pwyllgor. Sicrhodd y cadeirydd fod y cyfarfod yn dilyn yr agenda yn dda, a chafwyd trafodaeth dda drwy gydol y cyfarfod; daeth y cyfarfod i ben am 20:25. Roedd y gofeb rhyfel yn fater a godwyd, a goddefeb fyddai'r gorau i fynd i'r afael â'r ateb.
- Yn ystod yr adborth chwarterol, cododd y cadeirydd y mater bod angen i gynghorau tref, dinas a chymuned ailadrodd y gallai goddefebau fod o gymorth i'r cynghorau.
- Cododd y cadeirydd y mater bod angen iddi fynychu cyfarfod o Gyngor Tref y Rhyl yn y dyfodol, ac roedd Peter Lamb yn bwriadu cymryd rhan mewn cyfarfod o Gyngor Tref Prestatyn. Mae dau gyngor angen aelod pwyllgor safonau i fod yn bresennol: Bodfari a Llanfihangel; cytunodd yr aelod annibynnol Anne Mellor i ymuno â Bodfari, a Samuel Jones yn mynychu Llanfihangel. Holodd y cadeirydd y Swyddog Monitro a oeddent yn

ymwybodol o unrhyw gyfarfodydd cyngor eraill yr oedd angen eu mynychu o hyd, a byddai'r MO yn ymchwilio i'r mater ac yn adrodd yn ôl i'r pwyllgor.

PENDERFYNWYD: *Yn amodol ar yr uchod, dylid nodi'r adroddiadau llafar gan aelodau sy'n mynychu cyfarfodydd.*

7 CEISIADAU AM OLLYNGIAD

Roedd ystyried ceisiadau am oddefebau gan Gyngorau Tref/Dinas/Cymuned ac ar lefel sirol yn eitem sefydlog ar y rhaglen.

Dywedodd yr aelodau na chafwyd unrhyw geisiadau am oddefeb.

PENDERFYNWYD: *nodir sefyllfa.*

8 FFORWM SAFONAU CENEDLAETHOL

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (MO) y Diweddariad o'r Fforwm Safonau Cenedlaethol i'r pwyllgor; cynhaliwyd y cyfarfod diwethaf ar 29 Ionawr 2024; nid oedd cofnodion y cyfarfod wedi eu cyhoeddi.

Croesawodd y cyfarfod gynghorydd panel newydd, Justine Cass, Dirprwy Swyddog Monitro a Chyfreithiwr, Gwasanaethau Cyfreithiol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen. Agwedd arall ar y cyfarfod oedd diweddariad ar Adolygiad Richard Penn; roedd yr ymatebion yn cael eu dadansoddi, ac roedd crynodeb o'r canlyniadau ar gael.

Dywedodd y Swyddog Monitro a chadeirydd y fforwm wrth y pwyllgor mai elfen sylweddol o'r cyfarfod oedd y diweddariad gan Michelle Morris, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Amlygodd y cyflwyniad y cynnydd yn nifer y cwynion hŷn yr oedd yr ombwdsmon yn eu derbyn, a oedd yn her gan fod angen mwy o waith arnynt na'r cwynion arferol; dywedodd yr ombwdsmon ei fod yn dymuno i achosion hŷn gael eu trin cyn y flwyddyn ariannol newydd. Trafodwyd achosion yn ymwneud â chyrrff eraill, a chodwyd pwerau atal dros dro ynghylch a oedd rhywun wedi'i ganfod yn torri'r cod ymddygiad ac a allai fod pŵer i atal pobl o'r holl gyrff yr oeddent yn eu cynrychioli am y drosedd; eglurwyd y byddai atal o'r natur hwnnw yn gymhleth gan na fyddai'r ombwdsmon yn ymwybodol o'r holl gyrff y byddai gan rywun gysylltiad â nhw.

Yn dilyn y diweddariad gan yr Ombwdsmon, cafwyd diweddariad gan Iwan Gwilym Evans, Gwynedd, ar Gydbwyllgorau Corfforaethol (CJCs) a Chydbwyllgorau Safonau; Iwan fyddai swyddog monitro dros dro'r CJC; byddai gan y CJC yr un cyfansoddiad â'r awdurdodau lleol eraill, a byddai ganddo ei gyllideb ei hun; y byddai angen ei osod bob blwyddyn ym mis Ionawr Roedd yr aelodaeth bresennol yn cynnwys arweinwyr Cyngorau ar draws Gogledd Cymru, a gallent gyfethol aelodau i'r Pwyllgor. Eglurodd y MO i'r pwyllgor y byddai angen i'r CJC gydymffurfio â'r cod ymddygiad, byddai'n rhaid i aelodau'r CJC wneud datganiad o ddiddordeb yn ymwneud â'u hardaloedd lleol eu hunain.

Trafodwyd adnoddau'r Pwyllgor Safonau yn y fforwm. Bu ymarfer mapio gweithredol ar y mater a'r posibilrwydd o gynyddu Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (IRPW).

Codwyd y mater o daliad ar gyfer cyfetholedig gan fod rhai aelodau o'r fforwm yn teimlo'n anghyfforddus gyda'r mater, a dywedodd rhai awdurdodau lleol y byddent yn mynd â'r mater i'w drafod ar lefel ranbarthol.

Codwyd arweiniad cyfryngau cymdeithasol, a hysbyswyd yr aelodau y gallai Sir Ddinbych ddefnyddio modiwlau hyfforddi lluosog. Codwyd hyfforddiant arall hefyd ar gyfer cadeiryddion ac is-gadeiryddion, ac roedd modiwlau a oedd ar gael hefyd

Diolchodd aelodau'r pwyllgor i'r cadeirydd a'r MO am y wybodaeth ddiweddaraf gan y Fforwm. Fodd bynnag, awgrymwyd yn y briffio nesaf cyn y cyfarfod Safonau nesaf y gallai'r MO roi rhagor o fanylion am y CJC a sut y bwriedir gweithio.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau yn nodi Diweddariad y Fforwm Safonau Cenedlaethol.

Egwyl - 12:00 - 12:05 pm.

9 CANLLAWIAU STATUDOL SY'N YMWNEUD Â'R PWYLLGOR SAFONAU, RHAN 2: ADRAN 5, 6 A 7 YNGHYD Â RHAN 4 (YR ATODLEN, ADRAN 6 AC AGENDA AC ADRODDIADAU, ADRAN 15.80 (PAPURAU CEFNDIR), CADEIRIO CYFARFODYDD, WARD 15.13 ADRAN 1).

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (MO) y Canllawiau Statudol yn Ymwneud â'r Pwyllgor Safonau (a gylchlythyrwyd yn flaenorol). Roedd y canllawiau yn ganllawiau statudol cyfunol gyda'r bwriad o gefnogi prif gynghorau i fodloni gofynion o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Arweiniodd y cadeirydd y pwyllgor drwy'r canllawiau; amlygwyd y meysydd a oedd yn berthnasol i aelodau'r pwyllgor tra hefyd yn cymryd unrhyw gwestiynau neu adborth o'r ddogfen a phenderfynu lle y gellir gweithredu'r materion i hwyluso gwaith y pwyllgor safonau.

Tynnodd yr Aelod Annibynnol Peter Lamb sylw at hyfforddiant a theimlai fod pwynt 2.12 ar dudalen 44 o becyn yr adroddiad yn adlewyrchu ei deimladau ar hyfforddiant. Roedd fel a ganlyn – 'Proses yw hyfforddiant, nid digwyddiad. Gallai cynghorau lunio strategaeth datblygu aelodau, a ddylai adlewyrchu'r angen i ddiweddarau a diweddarau sgiliau cynghorwyr. Dylai hyn gynnwys y cyfle i drefnu sesiynau briffio i gynghorwyr ar feysydd cyfraith a pholisi sy'n dod i'r amlwg. Wrth gynhyrchu strategaeth o'r fath dylai cynghorau ystyried unrhyw ganllawiau gan gynnwys unrhyw siarteri neu fframweithiau datblygu cynghorwyr, a ddatblygwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ac adnoddau a chanllawiau a gyhoeddwyd gan OGCC.

Cododd y cadeirydd y mater o ddyletswydd y pwyllgor safonau i fonitro cydymffurfriad arweinydd grŵp â'r dyletswyddau; cafodd hyn ei gynnwys gyda'r

canllawiau ar dudalen 64 y pecyn adroddiad, gyda sylw'n cael ei ddwyn i adran 6.4 o'r canllawiau – 'Fel y nodwyd yn gynharach yn y canllawiau hyn, dylai'r pwyllgor safonau gwrdd ag arweinwyr grwpiau ar ddechrau pob blwyddyn gyngor i gytuno ar sawl mater, gan gynnwys amllder y cyfarfodydd rhwng arweinwyr grwpiau gwleidyddol a'r pwyllgor safonau drwy gydol y flwyddyn i drafod cydymffurfiaeth â'r dyletswyddau a gwmpesir gan y canllawiau hyn, prosesau adrodd blynyddol a materion sy'n codi o ddadansoddi cwynion mewn perthynas â safonau ymddygiad'' Teimlai'r Pwyllgor Safonau fod y mater hwn yn hollbwysig. Dylid trefnu dyddiad ar gyfer pob blwyddyn ddinesig i sicrhau bod y pwyllgor safonau yn monitro gwaith yr arweinwyr grŵp ac y gellir cynnal deialog rhwng y ddau grŵp. Cyfeiriodd y cadeirydd hefyd at bwynt 4.24 (tudalen 58) yn yr adroddiad, gan amlygu'r camau rhesymol y gallai arweinwyr grwpiau eu cymryd a fyddai'n ddefnyddiol i'r arweinwyr grŵp a'u hadroddiadau sy'n cael eu cynhyrchu. Mae Lisa wedi defnyddio'r rhain i gynorthwyo gydag arweinwyr grŵp. Byddai'n dda cael y rhain i ofyn i arweinwyr Grŵp a oeddent wedi eu hystyried wrth wneud eu gwaith. Cododd y pwyllgor y mater bod arweinwyr grwpiau yn brysur, ac roedd sicrhau nad oeddent yn rhy brysur yn gydbwysedd bregus.

Ymatebodd y MO i ymholiadau ynghylch adran 15.0, Tudalen 162, Arweiniad ar gyfarfodydd aml-leoliad, yn ei hanfod canllawiau ar sut mae'r system newydd yn gweithio, defnyddiwyd presenoldeb o bell 2011. Mae COVID wedi gwneud y system yn gyflymach; nawr, defnyddiwyd Teams a Zoom ar gyfer cyfarfodydd, cynhaliwyd cyfarfodydd mewnol ar dimau, a Zoom ar gyfer cyfarfodydd allanol. Yr oedd y mater yn fuddiol ar y cyfan; bu gwelliannau yn y modd y cynhelir cyfarfodydd hybrid yn anecdotaidd. Cynyddwyd yr amrywiaeth hefyd gyda gweithio hybrid, a oedd yn caniatáu i bobl fynychu fel y dymunent. Dywedodd y Cynghorydd Bobby Feeley, er bod y broses o gyfarfodydd hybrid wedi gwella'n sylweddol o'r dechrau, roedd hi'n dal i deimlo bod gan y rhan fwyaf, os nad y cyfan, faterion a allai rwystro'r trafodion rhywsut. Cododd y pwyllgor hefyd y mater o aelodau ddim yn cynnal cyfarfodydd o bell tra mewn cerbyd sy'n symud.

Codwyd adran 15.8 o Dudalen 179/180 yn ymwneud ag agendâu ac adroddiadau, gan gyfeirio'n bennaf at bapurau cefndir; 'Rhaid i bapurau cefndir sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau perthnasol bellach gael eu cyhoeddi'n rhagweithiol ar wefan, nid yn unig fod ar gael (er, mewn achosion eithriadol, os yw'n anymarferol i wneud hyn, rhaid iddynt fod yn agored i'r cyhoedd eu harchwilio). Roedd hwn yn newid sylweddol; mae'n ymwneud â gosod yn awtomatig yn y parth cyhoeddus ddogfennau penodedig, a allai fod wedi'u cyhoeddi o'r blaen, yn ymarferol, wrth wneud cais. Byddai angen i gynghorau, felly, feddwl yn ofalus am sut mae papurau cefndir yn cael eu nodi, eu cynhyrchu, a'u paratoi i'w cyhoeddi, yn ogystal â thrafod busnes di-bapur yn gyffredinol. Mae cyfarfodydd aml-leoliad yn debygol o fod yn ddi-bapur. Mae rheoliadau bellach yn pennu bod gwybodaeth ffurfiol yn ymwneud â chyfarfodydd yn cael ei chyhoeddi ar wefan awdurdod, gan ddileu'r gofyniad am ddeunydd copi caled ar adnau cyhoeddus. Dywedodd y Swyddog Monitro wrth y pwyllgor fod gan lawer o awdurdodau lleol bapurau cefndir; roedd wedi codi'r mater gyda'r rheolwr gwasanaethau democrataidd yn flaenorol; fodd bynnag, byddai'n sicrhau bod y mater yn cael ei ymchwilio.

Ar ôl trafodaeth, roedd -

PENDERFYNWYD: bod -

- I. Dylid hysbysu arweinwyr grŵp o gynnwys yr adroddiad ac atgoffa pob aelod o'u cyfrifoldebau; dylid trefnu cyfarfodydd blynyddol gydag arweinwyr y grwpiau.
- II. Cylch gorchwyl i'w gadw'n gyfredol ac yn gywir.
- III. Gellir defnyddio'r materion a godwyd ym mhwynt 4.24 fel rhestr wirio ar gyfer arweinwyr grŵp wrth iddynt adrodd i sicrhau eu bod yn cyflawni eu dyletswyddau.
- IV. Nodi cynnwys yr adroddiad.

10 ADBORTH O GYFARFOD Y GRWP CYSWLLT MOESOL

Rhoddodd y Swyddog Monitro (MO) adborth i'r aelodau yn dilyn Cyfarfod diweddaraf y Grŵp Cyswllt Moesegol.

Dywedodd y MO na chafodd y cyfarfod ei nodi, gan ei fod i adeiladu perthynas ag aelodau o wahanol bwllgorau safonau a gweld sut y gallent gynorthwyo ei gilydd wrth symud ymlaen. Byddai dogfen waith yn cael ei storio i nodi materion a rennir, a fyddai'n cadw golwg ar y camau a'r nodiadau a gymerwyd ar y rheini i helpu ei gilydd i symud ymlaen.

Y cyfryngau cymdeithasol oedd un o'r prif bynciau trafod yn ystod y cyfarfod a sicrhau bod arweinwyr grwpiau wedi'u hyfforddi'n llawn ac yn hyddysg yn y pwnc er mwyn caniatáu iddynt ledaenu'r wybodaeth drwy eu grwpiau priodol. Pwnc arall a drafodwyd oedd hyfforddiant a'r gofynion ar eu cyfer; cyfathrebwyd â CLILC i weld beth oedd ar gael; roedd yr aelodau'n hapus i glywed bod hyfforddiant yn cael ei ystyried; fodd bynnag, teimlent fod rhoi pwysau ar aelodau gyda hyfforddiant weithiau'n cael effaith groes, ac y byddai'n well annog hyfforddiant ac i'r wybodaeth gael ei rhannu ymhlith ei gilydd.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau yn nodi'r Adborth o Gyfarfod y Grŵp Cyswllt Moesegol

11 Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM GREU PANEL RECRIWTIO PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (MO) adroddiad Panel Recriwtio Cyfansoddiad y Pwyllgor Safonau (a gylchlythyrwyd yn flaenorol). Nod yr adroddiad oedd rhoi gwybod i'r pwyllgor am gyfansoddiad panel recriwtio'r Pwyllgor Safonau a rhoi copi i'r Pwyllgor o'r adroddiad a gyflwynwyd i'r Cyngor Llawn ar 27 Chwefror 2024.

Dywedodd y MO nad oedd y Cyngor wedi nodi unrhyw argymhellion pellach. Fodd bynnag, cytunodd yn unfrydol i leihau nifer yr Aelodau etholedig ar y Panel Recriwtio i 2 (o 3) a disodli un Aelod etholedig â Chadeirydd y Pwyllgor Safonau. Cytunodd y Pwyllgor Safonau mai hwn oedd y mater mwyaf addas ar gyfer paneli recriwtio yn y dyfodol.

Dywedodd y cadeirydd wrth y Swyddog Monitro bod angen gwneud paratodau ar gyfer ymadawiad ei hun â'r Pwyllgor Safonau, yr aelod annibynnol Julia Hughes, ac

Anne Mellor. Ymatebodd y MO y byddai'n sicrhau bod yr hysbysebion yn cael eu hanfon yn brydlon ac y byddai'r hysbysebion yn cael eu dosbarthu mor eang â phosibl.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau yn nodi ac yn derbyn yr adborth o Gyfarfod y Cyngor.

12 LLYTHYR BLYNYDDOL OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (MO) Lythyr Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) i aelodau'r pwyllgor safonau.

Roedd y llythyr/adroddiad yn amlygu bod Sir Ddinbych wedi derbyn cyfanswm o dri deg tri o gwynion; allan o'r rhain, dim ond dau oedd wedi cael eu hymchwilio ymhellach gan yr Ombwdsmon.

Amlygodd yr aelodau gamgymeriad yn Atodiad E; dylai'r mater fod wedi datgan pum penderfyniad i beidio ag ymchwilio yn hytrach na therfynu. Camgymeriad arall a amlygwyd oedd nad oedd Tywyn a Bae Cinmel yn Sir Ddinbych; byddai'r MO yn codi'r camgymeriadau gyda'r ombwdsmon.

Roedd y pwyllgor yn hapus bod y canlyniadau'n gadarnhaol ar y cyfan ac na chynhyrwyd unrhyw adroddiadau. Ni chodwyd unrhyw gwestiynau na sylwadau pellach.

PENDERFYNWYD derbyn a nodi Llythyr Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

13 BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynwyd Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau i'w hystyried, a nododd yr Aelodau'r canlynol –

Roedd 5 Eitem Adroddiad wedi'u hamserlennu ar gyfer y Pwyllgorau Safonau yng nghyfarfod mis Mehefin –

- Cymharu Casgliad Panel Recriwtio Pwyllgorau Safonau
- Diweddariad gan y Fforwm Safonau Cenedlaethol
- Hyfforddiant Cod Ymddygiad - trosolwg o ddarpariaeth ar gyfer Cyngorau Sir a Thref, Dinas a Chymuned
- Adroddiadau Arweinwyr Grwpiau i'r Pwyllgor Safonau
- Ymateb ffurfiol i Ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar Adolygiad Penn

Yr eitemau y cytunwyd i'w hychwanegu at y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol yn ystod y cyfarfod oedd –

- Maint a chyfansoddiad y pwyllgor safonau mewn perthynas â'r awdurdodau lleol cyfagos.

- Y posibilrwydd o gael cydbwyllgor safonau neu ymchwilio a ellir cynnal un.
- Trosolwg o roddion a lletygarwch.
- Adroddiad adborth Cyngorau Tref, Dinas a Chymuned.
- Diweddariad gan y Fforwm Safonau Cenedlaethol.
- Cyfarfod Grŵp Cyswllt Moesegol.
- Cyfnodau swydd ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonol.
- Adroddiad Safonau Blyneddol Drafft.

PENDERFYNWYD: yn amodol ar yr uchod, cytuno ar Raglen Gwaith Cychwynnol y Pwyllgor Safonau.

14 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Nododd yr aelodau fod cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau wedi'i drefnu ar gyfer 10:00am 7 Mehefin 2024.

GWAHARDDIAD O'R WASG A'R CYHOEDD

PENDERFYNWYD o dan Adran 100A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, y dylid gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau busnes a ganlyn ar y sail ei fod yn ymwneud â datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir ym mharagraffau 12 a 13 o Ran 4 o'r Ddeddf. Atodlen 12 A i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

15 COD YMDDYGIAD - RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad cyfrinachol (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) yn rhoi trosolwg o gwynion yn erbyn aelodau a gyflwynwyd i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ers 1 Ebrill 2022.

Ni adroddwyd am unrhyw gwynion byw a oedd yn cael eu hymchwilio ar hyn o bryd.

Darparodd y Swyddog Monitro crynodeb o un gŵyn a gyflwynwyd, ni chafodd y gŵyn ei hymchwilio ac ni phasiodd PAT1.

PENDERFYNWYD: derbyn a nodi'r adroddiad.

Ar ddiwedd y cyfarfod diolchodd y Cadeirydd i'r aelodau am eu presenoldeb a'u cyfraniadau a diolchodd i'r staff cymorth.

Daeth y cyfarfod i ben am 13.15pm